

note 2 side 264 om Dronning Bodils slægt, opvejes af, at note 23 senere bringer den rigtige henvisning. Men note 41 side 894 citerer Troels Dahlerup for en sådan gang pølsesnak om den jyske bispetiende, at man tvivler på, at Eric Christiansen har læst den artikel »Tiend« i KLM, han henviser til.

Trods den manglende omhu i detaljen er Eric Christiansens engelske Saxo-oversættelse et værk, ethvert historisk håndbibliotek må have stående. Også medlemmer af den lille kreds af seriøse forskere i det ellefte og tolvte århundredes Danmarkshistorie bør eje den – om ikke for andet, så for selv at indføre rettelser. Man vil få nytte af denne bog – tillige med mange ærgrelser. Hver gang en oplysning inspirerer en, må man selv til at verificere den ved egne opslag – stole på den kan man ikke. For denne usikkerhed må det imidlertid ikke glemmes, at det overvældende store noteapparat virkelig sætter læseren i gang med at op søge forskere og kildeudgaver, der ligger uden for danske historikers normale horisont. Her foreligger et problematisk, men brugbart arbejdsredskab – ingen facitliste.

Rikke Malmros

Diplomatarium Danicum 4,1, 1376-1379. Herluf Nielsen (udg.) (C.A. Reitzel, 1984). 584 s., 183 kr. – *Danmarks Riges Breve 4,1, 1376-1379.* Herluf Nielsen (udg.) (C.A. Reitzel, 1984). 456 s. 122 kr.

Det er det danske Sprog- og Litteraturselskab, der står som udgiver, skønt diplomerne foreligger på latin eller tysk, og de er ikke litteratur, som man almindeligt forstår det: men selskabet har ved nu i mange år at gå uden for sin sædvanlige ramme sammen med Carlsbergfondet æren af den imponerende

række bind, som danner slutstenen på over to århundreders arbejde. Så lang tid skulle der til for at danne en fuldstændig samling af diplomerne, selv om man efter sagens natur ikke kan være sikker på at have fået fat på alt, da hidtil ukendte sager kan skjule sig på de mest uventede steder. 4. række er redigeret som de foregående, og brugeren kan glæde sig over de kyndige indledninger til hvert diplom, der bl.a. viser, hvor skrøbelig overleveringen kan være mange gange, så ordlyden kun er bevaret gennem en senere vidisse, eller indholdet alene er refereret i et par linier, som har fået en ufuldstændig datering. Det er vel Danmarks Riges Breve, der vil samle de fleste læsere, fordi den bringer en oversættelse af de latinske tekster og ligeledes giver en gengivelse af de tyske, der som bekendt på denne tid begynder at brede sig. Det er Ernst Dittmer, der har ansvaret for de sidste. Indledningen til de enkelte diplomer er i Danmarks Riges Breve så lakoniske, at det er nødvendigt at bruge diplomatariets meddelelser, når der skal søges nærmere oplysninger om overleveringen.

De fire år, bindene omfatter, viser med sine 570 numre, at man nu er nået til en periode, da brevstoffet er blevet større, men til at give en indgående skildring er det for ringe. Det ville f.eks. være af værdi, om der kunne gives en redegørelse for den hjælp eller måske modstand, Henning Podebusk ydede dronning Margrethe, da hun i sine første vanskelige år skulle opbygge sin position. Resultatet kendes, men hvorledes det er fremkommet, må hvile på mere eller mindre sikre formodninger. Derimod indeholder disse to bind som alle de foregående en mængde kulturhistorisk stof, som fremtidens studier vil vurdere højt.

Gennem tiderne er meget gået tabt derhjemme ved brand eller skødesløs-

hed. Nutiden har dog ikke grund til at bebrejde fortiden noget, når det ses, hvor mange diplomer fra Tyskland med dansk stof den anden verdenskrig har ødelagt, så de må optrykkes efter ældre udgaver eller efter mikrofotografier.

Helge Søgaard

Vivian Etting, Rodolfo Signorini, Birgitte Werdelin: *Fra Christian I's Italiensrejse 1474. En latinsk hyldesttale af Filippo Nuvoloni udgivet med indledning og Christiern Pedersens gammeldanske bearbejdelse* (Museum Tusulanum, 1984). 107 s., ill., 97,60 kr.

Interessen for kong Christian I og hans nordiske og europæiske politik er i vækst i disse år. I januar 1474 drog kongen ledsaget af dronning Dorothea og et stort følge på pilgrimsfærd til Rom. Rejsen var også en politisk rejse, hvorunder kongen skulle forhandle med den tyske kejser Frederik III og flere fyrster. Efter et ophold hos kejseren i Rothenburg drog Christian I via Innsbruck til borgen Malpaga i Norditalien, hvor condottieren Bartholomeo Colleoni gav ham en prægtig velkomst. Sidst i marts måned nåede kongen til Mantova, hvor han blev modtaget af markgrev Ludovico Gonzaga og dennes hustru Barbara, der var dronning Dorotheas søster. Den 6. april 1474 nåede Christian I til Rom, hvor han blev i tre uger og opnåede flere privilegier fra pave Sixtus IV.

På hjemrejsen fik kongen endnu en gang en strålende modtagelse i Mantova, og hofmanden Filippo Nuvoloni holdt ca. 12. maj en længere latinsk tale til ære for ham. Talen blev formodentlig trykt samme år i Mantova og er det ældst kendte trykte skrift med forbindelse til Danmark. Den foreligger nu i genudgivelse for første gang siden

originaludgaven med tekstkritiske noter af professor Rodolfo Signorini, sammen med Christiern Pedersens danske gendigtning fra begyndelsen af 1500-årene. I en historisk indledning giver B. Werdelin og V. Etting en oversigt over Christian I's Romrejse (med kilder og litteratur) og om Christiern Pedersens virksomhed, mens R. Signorini skriver om Filippo Nuvoloni og dennes italienske baggrund. Indledningen er forsynet med flere instruktive billeder vedrørende kongen og hans tid samt en række biografiske data med en kort karakteristik af personer, som forekommer i talen. Bogen afsluttes med faksimilegengivelse af 1474-trykket efter et eksemplar i The Henry E. Huntington Library i Californien.

I den interessante og svulstige, men i historisk henseende mindre givende tale roses kong Christian I for »sine talrige dyder«. Talen afspejler Renæssansens fyrsteideal, men også i sin dvælen ved Antikken (inspireret af Paulus Diaconus' »Historia Romana«) levede Filippo Nuvoloni op til tidens idealer. Christian I's titel af konge over goter og slaver gav Nuvoloni lejlighed til at mindes barbarerne, som invaderede Italien tusind år tidligere, og til at understrege, hvordan kongen i modsætning til sine forfædre rejste fredeligt til Italien. Sammenstillingen i udgaven med Christiern Pedersen er vellykket og afslører sidstnævntes meget frie gendigtning af talen, hvor hele passager må tilskrives Christiern Pedersen selv. Til belysning af Christian I's Romrejse og datidens fyrsteideal og interesse for Antikken må genudgivelsen af Filippo Nuvolonis tale hilses velkommen.

Jens E. Olesen